

AKLINIZA TAKILANLAR

Ne..., Nasıl..., Ne Zaman...

Haz.: Gülgün AKBABA

Nerede..., Niçin..., Neden...

ELO SİSTEMİ NEDİR?

Erzincan'dan yazan okuyucumuz **Metin Alkan** satranca meraklı. Kendi deyimleriyle satranç Bilim ve Teknik Dergisi'nde öğrenmiş ve sevmiş. Satranç Bilim ve Teknik sayısında öğrenen daha birçok kişinin olduğuna da inanıyorum diyor okuyucumuz. Ve soruyor Uluslararası Satranç Federasyonu tarafından kullanılan ELO sistemi hakkında açıklamada bulunur musunuz? Okuyucumuza dergimiz Satranç Dünyası yazarı ve FIDE Satranç Hakemi **Kahraman Olgaç** yanıt verdi.

Uluslararası Satranç Federasyonu FIDE tarafından kullanılan Elo sistemi, oyuncuların oyun kuvvetinin birer sayı ile gösterilmesi esasına dayanır. Bu sayıların hesaplanması özel formüllerle bu işin uzmanları tarafından yapılır. Örneğin, dünya şampiyonu Gari Kasparov'un kuvvet derecesi son turnuvalarda 2800'den 2770'e düşmüştür (Kendinden zayıf oyuncu kendinden zayıf oyunculara puan kaptırdığı için). Bizim en yüksek kuvvet dereceli okuyucumuz Suat Atalık'ın kuvvet derecesi ise, oynadığı son turnuvalarda başarılı olduğu için 2460'a yükselmiştir.

Turnuvalarda kuvvet derecesi yüksek oyunculara karşı aldığınız başarılı sonuçlar, kuvvet derecenizin artmasına yol açar.

SATRANÇ TURNUVALARI

Dokuz Eylül Üniversitesi Denizli Mühendislik Fakültesi İnşaat Bölümü öğrencisi **Gökhan Çetin**'in hobisi satranç. Ancak okuyucumuz okul turnuvaları hariç hiçbir resmi turnuva katılmamış. Bize, Türkiye'de yapılan turnuvaların tarihleri ve hangi kurallara göre yapıldığı sorularını soruyor. Okuyucumuza Bilim ve Teknik Dergisi yazarı ve FIDE Satranç Hakemi **Kahraman Olgaç** yanıt verdi.

Satranç derneği ya da klübü olan illerde yapılmakta olan il birincilikleri, yeni kurulan devlete bağlı Türkiye Satranç Federasyonu'nun

yardımıyla 1992 yılından itibaren her ilimizde yapılacaktır. Bu yarışmalar için yarışma yönetmelikleri hazırlanmaktadır. Buldukları illerde ilgililerin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile müdürlüklerine müracaat ederek lisans almaları gerekmektedir. Illerde bulunan satranç dernekleri veya diğer kuruluşların da il müdürlüklerine müracaat edip tescil muamelelerini yaptırmaları şarttır. Bu işlemleri yaptırmayanlar resmî yarışmalara iştirak edemezler.

Not: Türkiye Satranç Federasyonu Sanayi Cad. Nusret Atal İşhanı No. 28 Kat. 3 Ankara, Tel: 310 96 20

ARICILARIN DİKKATİNE

Artvin'den **Mehmet Durmuş** bütün bal üretici ve tüketicilerini ilgilendireceğine inandığı şu sorusuna yanıt arıyor.

"Ben lise öğrencisiyim. Babam anadır. Yılda 100 kovan anyı üç ayın çiçek bölgesine götürüyoruz. Kovan başı yılda 20 kg bal alabiliyoruz. Bu durumda masrafları karşılayıp kâra geçmek çok zor oluyor. Bu yıl Erzurum'un Şenkaya İlçesinin Köşk köyünde idik. Yakınımıza gelen bir arıcının 100 kovan anyla yılda 5 ton bal alabildiğini gördük. Ancı iki ton şekerle iki ton suyu anya içirerek kovan başı 60 kg bal alıyor. Babam bu yöntemle ancılık yapmanın doğru olup olmayacağını düşünüyor. Artvin Borçka'da bin kovanlı komşularımız da bu yöntemle girme durumunda. Şimdi ben size soruyorum; şekerli balla, arının şurup içmeden çiçeklerden topladığı bal arasındaki farkları açıklar mısınız?"

Okuyucumuza, Türkiye Kalkınma Vakfı Entegre Ancılık Projesi Anı Hastalıkları Uzmanı **Dr.Ertaç Tutkun** yanıt verdi.

Bal arıları, ilkbahar ve sonbahar aylarında belirli amaçlarla ve uygun koşullar altında şurupla beslenmektedir. Örneğin, yavru gelişmesini teşvik etmek, hastalıklara karşı koruyucu ve tedavi edici ilaçları kullanmak veya başarılı bir kışlatmayı sağlamak için belirli bir süre kolo-

niyi şurupla besleme yöntemleri uzmanlarca önerilmektedir. Ancak bazı arıcılar çok hatalı olarak anılara, doğada nektar akımı başladıktan sonra da, fazla bal elde etmek amacıyla yoğun şekerli şurup vermeğe devam etmektedirler. Bu durum, elde edilen balın kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Zira balın bir standardı vardır. Ülkemizde 1982 yılında kabul edilen "Bal Standardı"nın numarası TS-3036'dır. Piyasaya sürülen çiçek ve salgı ballarının bu standarda uygun olması gerekmektedir.

Esas olarak balda yüksek oranında iki monosakkarid, yani levüloz (fruktoz) ve dekstroz (glikoz) şekerleri bulunmaktadır. Balın bileşiminde ise ortalama % 40 levüloz, % 34 dekstroz, % 2-3 sakkaroz (kristal şeker), % 18 su ve % 3 diğer maddeler bulunmaktadır.

Aşırı şurupla beslenmiş kovanlardan alınan ballarda sakkaroz oranı % 10-13'e kadar yükselmekte, dolayısıyla da levüloz ve dekstroz oranı düşmektedir. Eğer yayla ve çiçek ballarında sakkaroz oranı % 5'ten fazla, çam ballarında da % 10'dan fazla olursa, bu ballar standard dışı kabul edilmektedir. Standartta uygun olmayan balların etiketlenerek satışa sunulması ve etikete "TS-3036'ya uygundur" ibaresinin konulması kanunen suçtur. Bu gibi balların ihraç edilmesi de mümkün değildir. Zira laboratuvar analizi ile durum hemen anlaşılabilir.

Anların şurupla yoğun şekilde mevsimsiz olarak beslenmesi, işçi arıların ömür uzunluklarını kısaltmakta, vücuttaki protein dengesini bozmakta, hastalıklara ve kışa dayanma gücünü zayıflatmaktadır. Vücut direnci azalan bireylerde toplu ölümlere rastlanmaktadır.

Doğal beslenme koşullarının arıcı tarafından yapay olarak ortadan kaldırılması, hem bal kalitesinde bir bozulmaya neden olmakta hem de bu kovanlarda kişinin arı kaybı önlenemez oranda artmaktadır.

Gerçek bal üreticilerinin daha fazla mağdur edilmemeleri için öneri dışı bu uygulamalara en kısa zamanda son verilmelidir.